

■ TRIBUNA POLITICA

La Convenziun da las Alps – finalmain tractada!

DA BRIGITTA M. GADIENT,
CUSSEGLIERA NAZIUNALA

La Convenziun da las Alps è in contract tranter ils otg pajais da las Alps – Germania, Frantscha, Italia, Liechtenstein, Monaco, Austria, Slovenia, Svizra – e l’Uniun europeica. La finamira da la cunvegna è da mantegnair e proteger las Alps cun ina politica persistente che cumpiglia plirs secturs. La Convenziun da las Alps è vegnida ratifitgada da tut ils partenaris da contract. Las mesiras concretas per realisar las finamiras da la Convenziun da las Alps èn cuntegnidas en ils protocols da realisaziun che regardan differents champs tematics. Il cussegl dals chantuns ha decidì la ratificaziun dals trais protocols planisaziun dal territori e svilup duraivel, protecziun dal terren e traffic gia il 2004 – quai n’è betg in sbagl da stampa, igl è propi gia sis onns dapi questa decisiun!; dapi lura è la tractanda pendent en il cussegl naziunal. Suent in lung vi e nà en la commissiun ha il cussegl naziunal decidì l’enviern 2009 da betg entrar en ils protocols. Il cussegl dals chantuns ha insistì sin l’entrada a chaschun da la sessiun passada. La decisiun definitiva dal cussegl naziunal suonda l’atun.

Pertge ha il cussegl naziunal tanta fadia cun questa fatschenta resp. tge

effects avessan in summa la Convenziun da las Alps ed ils protocols? Il territori da las Alps ha differentas funcziuns economicas ed ecologicas per la populaziun indigena. El è il spazi da viver, da lavurar e da far commerzi per 14 miu. abitants ed in lieu da recreaziun per passa 100 miu. umans. Las Alps èn d’impurtanza paneuropeica sco chombra d’aua e zona da transit, ma era sco regiun fascinanta cun ina gronda varietad da linguas, culturas, tradiziuns e cuntradas. Bliers problems che mettan adina pli fitg sut pressiu il territori alpin pon vegnir schliads mo en collavuraziun dals pajais situads en las Alps u schizunt mo en in context paneuropeic. Ina cooperaziun è pia raschunaivla.

Ina maiortad dal cussegl naziunal è tuttina stada cunter la ratificaziun, perquai ch’ella ha considerà ils effects dals protocols sco memia drastics per la Sviz-

ra; tenor quels haja la protecziun da las Alps ina prioritad pli gronda che l’utilisaziun economica.

Aquai èsi da replitgar Acun tutta clerezza: L’elavuraziun dals protocols da realisaziun sut l’egida da la Svizra ha per mess da mussar in bun equiliber tranter la protecziun e l’utilisaziun. Ina ratificaziun dals protocols n’ha per noss pajais per consequenza ni mesiras restrictivas ni ina singula midada da lescha. La confederaziun ed ils chantuns, en spezial er ils chantuns muntagnards, han gia menziunà communablain che la participaziun a la Convenziun da las Alps e ses protocols saja ina chausa positiva. Ella duai cuntunzunt daventar in instrument per sviluppar vinavant ina politica che cumpiglia l’entir territori muntagnard. E per finir pari bain pli che curius che gist ils circuls, ch’èn uschiglio cunter ils interess da las regiuns muntagnardas, s’engaschan tuttenina per quellas cun cumbatter ils protocols.

La Convenziun da las Alps e ses protocols han la finamira da mantegnair il territori alpin sco spazi da viver e sco zona economica, ma era sco spazi natiral. Quai è bain l’interess da noss entir pajais! Lain sperar che er il cussegl naziunal chapeschia finalmain quai!